

11. Кулаков В. И. Прусы, авары и анты: конфликт 675—700 гг. // Взаимодействие кочевых культур и древних цивилизаций. Алма-Ата, 1987. С. 172—174.
12. Кулаков В. И. Земля пруссов и «прусские земли» // Балтославянские исследования 1985 г. М., 1987. С. 96.
13. Кулаков В. И. Дружинные элементы в могильниках пруссов VII—начала XI вв. // Археологические памятники Европейской части РСФСР. Погребальные памятники. М., 1988. С. 128.
14. Кулаков В. И. Памятники археологии древней Самбии. // Археологические памятники Европейской части РСФСР. М., 1985, С. 86.
15. Кулаков В. И. Дружинные элементы... рис. 1.
16. Кулаков В. И. Ирзекапинис. Погребальный обряд. // Конфедерация «Религиозные представления в первобытном обществе». М., 1987. С. 225.
17. Кулаков В. И., Толмачева М. М. Технология изготовления копий пруссов (по данным могильника Ирзекапинис) // КСИА. № 190. М., 1987. С. 100, 101.

V. SIMĖNAS

VIDEVUTIS — LEGENDA AR TIKROVĘ?

Lietuvos metraščiuose bei prūsų kronikose yra taip vadina legendinė metraščių dalis. Ji apima pačius seniausius istorijos laikus. Legendomis istorijos mokslas vadina autentiškais šaltiniais nepagrįstas ir todėl atmestas hipotezes bei teorijas, kurių herojai išlieka gyvi grožinėje literatūroje arba tautosakoje¹.

Nereikia manyti, kad viskas, kas toje dalyje parašyta, yra netikra. Legendomis pripažintos istorijos, kad ir kokios fantastiškos būtų, turi tikrovės šaknis ir savas atsiradimo priežastis. Metraščių legendinės dalies atsiradimas paaiškinamas tuo, kad baltų kraštuose metraščiai pradėti rašyti gana vėlai — tik XIV a. Todėl trūkstant istorinių duomenų, metraštininkai remdavosi senesniais dokumentais, kaimyninių kraštų metraščiais bei liaudyje paplitusiais pasakojimais ir padavimais. Tokį žinių parinkimą istorikas A. Kojelavičius paaiškina tuo, kad „šitokia įsigalėjusi nuomonė paskleista senolių, verta kur kas didesnio pasitikėjimo, ir negalima jos vadinti prasimanymu neįžeidžiant senovės“².

Perrašant metraščius vėlesni autorai stengėsi savais žodžiais paaiškinti neaiškias perrašomų metraščių vietas, dažnai į pasakojimus įterpdavo savo pastabas ir papildydavo nauja iš kitų šaltinių paimta medžiaga. Taip laikui bėgant metraščių legendinė dalis būdavo vis papildoma ir keičiamā. Dabar jau sunku atskirti, kur yra pateikiama istorinė tiesa, kur vėlesnių metraštininkų intarpai. Kadangi šioje dalyje minimi įvykiai dažniausiai yra nedatuoti, metraštininkai kartais sukeisdavo įvykių seką, kas tyrinėtojams dar labiauapsunkina atstatyti istorinę tiesą, o kartais tai tampa visai neįmanoma. Jau keli šimtmečiai istorikai diskutuoja dėl legendinėje dalyje išdėstytu faktų: vieni stengiasi juos apginti, kiti — atmesti. J. Jurginio žodžiais tariant, „reikalaudami įrodymų, mokslininkai visais laikais griovė ir tebegriauna fantazijos padarinius ir niekaip negali sugriauti, nes fantazija ir išmonė yra mokslo kelrode žvaigždė“³; „legendos pačios prašosi patikrinamos ir visados tikrintoju pripažystamos netikromis; jos dažnai metamos iš tautos istorijos laivo kaip balastas, ir visada nenueskėta“⁴.

Reikia pastebeti, kad ne visada legendos tikrintoju pripažystamos netikromis. Jeigu jos nebūtų pasitvirtinusios, H. Šlymanas nebūtų atkases Trojos. Taigi, šiame straipsnyje ir norėčiau ištraukti jau už tautos istorijos borto išmestą legendą apie Videvučio atsikraustymą į baltų kraštus.

Tarybinėje lietuvių istoriografijoje įsigalėjo gana kritiška pažiūra tiek į Lietuvos metraščių, tiek į prūsų kronikų legendines dalis. Nė vienas šiose legendose aprašomas faktas neįtrauktas į akademines Lietuvos istorijas⁵ bei kitus apibendrinančio pobūdžio istorikų darbus⁶. Dažniausiai prieinama išvados jog „šiandien jau nekyla abejonių, kad Lietuvos metraščių ankstyvoji dalis iki Gedimino mirties yra legendinė. Ji sukurta greičiausiai XV a. pabaigoje, o užrašyta Lietuvos metraštyje XVI a. pradžioje, turint politinių tikslų“⁷, arba įvertinanč A. Kojelavičiaus istorijos legendinę dalį „visas pirmas istorijos tomas paskirtas pagoniškajam laikotarpiui, kuriam stinga autentiškų žinių. Be to, šis laikotarpis turi labai placią legendinę dalį, kurioje faktų tiesos nereikia né ieškoti. Čia A. Kojelavičius labiausiai ir pasireiskė kaip rašytojas, grožinės literatūros kūrėjas“⁸.

Beveik visur, kur užsimenama apie legendinę metraščių dalį, siūloma ją nagrinėti kaip grožinės literatūros, tautosakos ar mitologijos šaltinių.

Ivairiuose metraščiuose legendinės dalys skiriasi. Lietuvos metraščiuose vyrauja romėniškoji lietuvių kilmės

teorija — legenda apie Palemoną. Tuo tarpu vokiškai raštyose prūsų kronikose vyrauja didžiojo tautų kraustymosi laikotarpio legenda apie Videvutį. Pastarąjį ir aptarsime.

Legenda apie Videvutį mus pasiekė per XVI a. pradžios vokiškas Erazmo Stelos, Simono Grunau ir Luko Davido kronikas. Visose šiose kronikose legenda apie Videvutį atpasakota skirtingai. Smulkiausiai Videvutį aprašo S. Grunau. Jo kronika⁹ susideda iš 24 dalių, vadinamų traktatais, ir apima prūsų istoriją iki 1529 m. 4 pirmieji traktatai yra taip vadinama legendinė dalis ir apima pagoniškąją prūsų istoriją iki kryžiuočių ordino atsikraustymo. S. Grunau kronikos pradžioje ir daugelyje teksto vietų sakosi naudojės vyskupo Kristijono XIII a. kroniką. Istoriorafijoje šios Kristijono kronikos autentiškumo klausimu visą laiką vyko karštos diskusijos. Vieni istorikai ją niekino ir laikė, kad tai sugalvojo pats S. Grunau, kiti gynė jos autentiškumą. Lietuvių istoriorafijoje S. Grunau kroniką plačiausiai yra aptaręs istorikas J. Yčas¹⁰. Jis gina Kristijono kronikos egzistavimo faktą ir pateikia šią nuomonę patvirtinančių argumentų¹¹. Istorikas J. Jurginiš taip pat pasisako S. Grunau kronikos klausimu, tačiau savo nuomonės dėl Kristijono kronikos nepasako. Jis tik spėja, kad „apie tai, kiek tose legendose yra tiesos, labai galimas daiktas, netolimoje ateityje spręs archeologai ir kalbininkai“¹².

Nesiveldami į ginčą su istorikais dėl legendos apie Videvutį autorystės (mums tai néra labai svarbu), paméginkime, pasiremdami kitais rašytiniais šaltiniais bei archeologinių tyrinėjimų duomenimis, pasiaiškinti S. Grunau išdėstyty faktų tikroviškumą bei atskirti, kas galėjo būti parašyta jo paties, o kas sugalvota ir paimta iš kitų šaltinių.

Mūsų sprendžiamam klausimui ypač svarbūs II ir III traktatai, kuriuose pasakojama Videvucio legenda. Jie ir susilaukė didžiausios istorikų kritikos, todėl šią kronikos dalių panagrinėsime smulkiau.

II traktatas susideda iš 6 skyrių, kurie dar suskirstyti į atskirus paragrafus. Remiantis S. Grunau pastabomis ir intarpais tekste bei palyginus šio ir kitų traktatų stilių, aiškėja, kad jie skiriasi. Kaip rašo pats S. Grunau, čia panaudota Kristijono kronika. II traktato II-ame skyriuje visuose trijuose paragrafuose cituojama Kristijono kronika. Sie skyriai taip ir pradedami: „Ponas Kristijonas rašo:“, „Ponas Kristijonas pasakoja, kad...“ ir toliau pateikiamas labai glaustas su daugeliu vardų, skaičių ir faktų tekstas apie gotų kovas ir jų atsikraustymą į Daniją. Idomu, kad dau-

gumą šioje kronikos dalyje išdėstyty faktų galima patikrinti mūsų dienas pasiekusiu neabejotinai autentišku VI a. šaltiniu — Jordano „Getika“¹³. Be abejo, Jordano „Getika“ yra pats svarbiausias šiuo metu išlikęs europinio masto ankstyvųjų viduramžių šaltinis. Net keista, kad ir jis kol kas neįtrauktas į lietuvių istoriografiją, nors čia nemažai informacijos apie baltų kraštus. Nejaugti ir juo Lietuvos istorikai netiki? Palyginus Kristijono kronikos citatas su Jordano „Getika“, aiškiai matyti, kad Kristijono pasakojimas neišgalvotas, o paremtas istoriniais faktais. Be to, atidesnės Jordano kronikos studijos, matyt, leistų teigti ir tai, kad didžiajame tautų kraustymosi žygyje kartu su gatais dalyvavo ir vakaninių baltų gentys.

Kristijono kronikoje po gotų klajonių istorijos seka nuoseklus tekstas apie Videvčio atsikraustymą į prūsus žemes, kurį ir pateikiame išsiavus:

„...Tuo metu Danijoje valdė kunigaikštis Teodotas, kuris bijojo gotų; ir, kai šie nusiuntė pas jį pasiuntinius, prašydami už išpirką žemės, kurioje jie galėtų gyventi, jis jiems pasakė, kad jo šalyje esanti sala Kimbrija, iš kurios juos išvijo gentys iš Skandijos, ir kurios jų pykčiu ten pasiliko ir nepripažista jo valdovu; jei jie duotų jam išpirką, tai jeigu jie panorėtu, tai galėtų užpulti kimbrus. Ir gotai su tuo sutiko, tačiau jie norėjo ten gyventi vieni ir jų kunigaikštis Visbas susitarė su Teodotu šiuo reikalų dėl išpirkos ir dėl gyvenimo.

§2. 514 viešpaties metų aktai. Kaip gotai atėjo į Kimbriją ir kaip vietinės gentys buvo priverstos nuo jų bėgti į Ulmiganiją

Gotų kunigaikštis Visbas išsiuntė į Kimbriją pas skandinavus pasiuntinius ir liepė jiems pasakyti, kad kunigaikštis Teodotas jiems išnuomavo jų apgyventas žemes, kurias gotai už išpirką priėmė, ir jeigu jie nenori pripažinti jo savo valdovu, tai Visbas ir vyriausiai gotai juos ir pasiuntė pas juos, kad paklausti, ką jie apie tai galvoja, ar jie Kimbriją paliksią geruoju, o galbūt jie panorės taikiai su jais gyventi ir mokėti jiems duoklę, o gal panorės susiskauti. Žmonės Kimbrijoje turėjo du vyriausius, kuriuos jie laikė karaliais, Prutenį ir Videvutį. Pastarieji susirinko su kilmingaisiais pasitarti, ką daryti; būti tarnais, kai jie buvo užsigimę ponai, jiems perdaug įžeidžiantis dalykas, kovoti su jais, žinant, kad pralaimėsi, ir jie vieningai nutarė, ir Prutenis jų galingųjų dievų vardu paskelbė, kad jiems reikia palikti Kimbriją ir kad jie kur nors taps galingesniais

negu čia. Todėl jie susitarė su gotais, kad jie paliks Kimbriją ir kad gotai visus juos ir visus jų palikuonis, kokie žemėje jie bebūtų, išleis, ir gotai jiems tai prieškė ir savo priesaikos laikėsi.

Prutenis ir jo brolis Videvutis su visais savo gentainiais, iš viso 46 tūkstančiais žmonių, sėdo ant plaustų ir perplaukė Crono, Hailibo vandenis ir Ulmiganijoje surado dar nežinomą tautą. Čia jie apsistojo ir saviškai statė pilis ir kaimus ir laikui bégant skandianai kartais pasinaudodami jéga, kartais gudrumu, o kartais jų draugiškumu tapo vietinių Ulmiganijos gyventojų ponais ir naudojosi jų paslaugomis. Gotai atsikélė į Kimbriją ir ją apgyvendino, o savo sostinę jie pavadino pagal savo kunigaikštį Visba, o visą Kimbriją jie pavadino Gotlandu. Prutenis ir jo brolis Videvutis pastatė Honedos, Peilpeillo, Nangasto, Wustoppos ir Gallonso pilis, čia jie surado medų, iš kurio jie darydavo gérinį, šiaip jie nuo pat pradžių gerdavo tik pieną, ir vietinius gyventojus, kuriuos jie rado Ulmiganijoje, kimbrai išmokino gyventi saviškai, ir abiejų pusiu vyrai tapo girtuokliais ir kvailiai, o laikui bégant ir žiauriais karaias".

Šiuo metu paaiškinti iš kur Kristijonas émė ši pasakojimą labai sunku, be to, šių faktų patikrinti rašytiniai šaltiniai neįmanoma, nes jų šiuo metu néra. Todėl tenka pasikliauti vien tik vyskupo Kristijono sąžiningumu bei kitų mokslų duomenimis. Nors ankstesnėje archeologinėje literatūroje rašoma, kad didžiojo tautų kraustymosi periodo žygiai nelietė Lietuvos teritorijos, tačiau pastarojo meto archeologiniai tyrinėjimai Sambijos pusiasalyje ir Nemuno žemupyje leidžia teigti, kad V a. pabaigoje ar VI a. pradžioje šiose teritorijose į vietinių gyventojų tarpat įsiliejo naujų ateivų banga. Tai ypač ryškiai jaučiama Nemuno žemupyje. Čia šiuo laikotarpiu keičiasi beveik visų kapinynų vietas: roméniškojo periodo kapinynai apleidžiami, o vietoje jų atsiranda nauji. Žymiai išsiplečia gyvenamoji teritorija, atsiranda nauji laidojimo papročiai: didelės ovalo formos duobės su medžio rėntiniai, duobės su laipteliais bei duobės moliu sutvirtintais pakraščiais. Į kapus pradedama dėti žirgo auka. Labai pagausėja ginklų, ypač kovos peilių — durklų su grioveliais prie nugarėlės. Šiuose kapuose labai daug sidabro papuošalų. Tokio sidabro kiekio niekaip negalima paaiškinti vien tik ekonominiais santykiais. Be to, kaip teigia literatūra, tautų kraustymosi metu visi prekybos keliai nutrūko. Atsiranda visai nauji apgalvių, antkaklių,

segų ir apyrankių tipai. Turtingesniems vyrams į kapą dedamos gyvulinės segės ir sidabru kaustytį geriamieji ragai. Dauguma dirbinių neturi analogijų Lietuvos archeologinėje medžiagoje. Visos analogijos yra išsibarsčiusios labai plačioje teritorijoje tarp Juodosios jūros ir Dunojaus vidurupio bei Skandinavijoje. Taigi aišku, kad tai nauja gyventojų — karių, dalyvavusių didžiojo tautų kraustymosi Europos platybėse žygiuose banga.

Kaip rašo Jordanas „Getikoje“, Romos imperijos pakraščiuose apsigyvenusios tautos kartais pereidavo tarnauti roménams ir gindavo Romos imperijos sienas nuo hunų ir kitų naujų klajoklių antpuolių. Reikia manyti, kad roménų tarnyboje dalyvavę karai galėjo pasivadinti roménais. Todėl Videvučio atsikraustymą galima dalinai susieti taip pat su Palemono legenda. O gal egzistavo dvi atskilėlių bangos? Tai turėtų išaiškinti tolimesni archeologiniai (ypač gyvenviečių) tyrinėjimai. Taigi Videvučio legenda, matyt, turi labai realų istorinį pagrindą. Tokie atskilėlių kapinynai VI a. pradžioje paplinta ne tik Nemuno žemupyje, bet siekia Kauno apylinkes bei Nevėžio upės baseino Pašušvio ir Plinkaigalio apylinkes. Matyt, ne visur ateiviams sklandžiai sekési. Tai rodo Plinkaigalio kapyno tyrinėjimai¹⁴. Čia jie, matyt, susilaukė pasipriešinimo, vyko nesutarimai ir kovos su senaisiais gyventojais.

Pripažinus Videvučio legendą kaip tikrovę, visai kitaip skambėtų Teodoriko laiškas aisčiams. Greičiausiai ateiviams reikėjo užsistikrinti paramą iš šalies, todėl ir buvo siunčiamas Teodorikui gintaras. Kitokią prasmę īgautų lietuvių liaudies dainose minimas Dunojėlis.

Bet sugrįžkime prie Simono Grunau kronikos. Nuo II traktato II-ojo skyriaus 3 paragrafo pasakojimo tekstas kaip ir ankstesniųjų pradedamas žodžiais: „Ponas Kristijonas pasa-koja...“ , tačiau pasakojimo stilius ir tempas jau kitas. Tekste įterpiama daug tiesioginės kalbos, ko jokiuose šaltiniuose, matyt, negalėjo būti užfiksuota, todėl, reikia manyti, šioje vietoje keiciiasi vyskupo Kristijono kronikos šaltinis. Greičiausiai tekstą toliau sugalvojo pats Kristijonas, kadangi informacijos turėjo labai mažai. Didelė tikimybė, jog tai buvo parašyta pagal to meto žmonių pasakojimus. Labai problematiški lieka III skyriaus 1 ir 2 paragrafai, kur aprašyta prūsų teisė ir raštas. Šiuo metu, nesant patvirtinančių rašytinių šaltinių, sunku spręsti apie šių paragrafų istorinę tiesą. Tačiau netiesioginiai šaltiniai tarsi patvirtina jų galimumą, ypač rašto buvimą. Kam gi tada Teodo-

rikas rašė padékos raštus, jei jų niekas nemokėjo perskaityti? 3 šio skyriaus paragrafas vėl primena istorinę tiesą, čia vėl daug vardų ir įvykių, kaip ir II skyriaus 1 ir 2 paragrafuose. Nuo II traktato IV-jo skyriaus kronika visiškai pasikeičia. Šiame tekste pernelyg daug užuominų apie XIV—XVI a. įvykius, todėl galima teigti, kad nuo šios vietas kronika tėsiama paties S. Grunau: tekste kartojasi ankstesniuose skyriuose minėti įvykiai. Tai vėlgi įrodo, jog Kristijono kronika egzistavo. S. Grunau stengėsi savaip traktuoti arba papildyti Kristijono kronikos duomenis. Kaip tik iš šių S. Grunau kronikos dalį patenka Videvučio vėliavos ir herbo bei prūsų dievų aprašymas, todėl šiuos duomenis turėtume priskirti S. Grunau plunksnai. Ateityje reikėtų išaiškinti šio ir tolimesnių skyrių šaltinius.

Dar reikėtų pateikti keletą pastabų dėl Videvučio vėliavos ir Prūsijos herbo, kadangi istorikai ir kalbininkai labiausiai ginčijosi dėl jų autentišumo: suabejojė vėliavos ir herbo ankstyvąja kilme, jie kartu atmesdavo ir Videvučio kaip istorinės asmenybės egzistavimo galimybę. Ankstyvuosiuose kronikų rankraščiuose ar kituose pirminiuose šaltiniuose šių vėliavų atvaizdų, matyt, ir nebuvo. Tai galėjo būti žodiniai aprašymai bei Videvučio vėliavos runų įrašo kopijos. Patyrinėjus dabar išlikusių Videvučio vėliavų ikonografiją, aiškėja, kad tai gana vélyvi atvaizdai — jokiui būdu ne VI a. Tai rodo vėliavoje pavaizduotų dievų apranga: dievai aprengti gotikiniai rūbais, su antsiuvais prie rankovių bei krentančiomis rūbų klostémis, kas nebūdinga I tūkst. vidurio aprangai. Šiuo metu žinomi du XVI a. prūsų herbo variantai. Vieno herbo skyde pavaizduotas žmogus meškos galva, o skydą laiko du balti žirgai; antro herbo skyde pavaizduoti prūsų panteono pagrindiniai dievai: Perkūnas, Patrimpas ir Patolas. Herbo skydą saugo Videvutis ir Brutenis. Herbų kompozicija bei herbo kraštuose pavaizduoti skydo nešėjai būdingi XVI a. heraldikai. Nereikėtų atmetti galimybės, kad VI a. atvykėliai galėjo turėti savo vėliavą ar kitus skiriamuosius ženklus, bet jokiui būdu ne šituos, kurie dabar žinomi.

ISVADOS:

1. S. Grunau savo kronikos II-me traktate panaudojo XIII a. vyskupo Kristijono kroniką.
2. Nepriklausomai nuo to, kokiais šaltiniais buvo remtasi,

rašant legendą apie Videvutę, ši pasakojimo dalis rašyta remiantis autentiškais šaltiniais.

3. Pirmają šio pasakojimo dalį patvirtina kiti ankstyvųjų viduramžių rašytiniai šaltiniai ir archeologiniai duomenys.

4. V a. pabaigoje ar VI a. pradžioje Nemuno žemupyje apsigyveno kariai, dalyvavę didžiojo tautų kraustymosi žygiuose.

5. Videvučio legendą galima sieti su šia persikėlėlių bangą.

6. Legendą apie Videvutę galima susieti su legenda apie Palemono atsikraustymą į Lietuvą.

7. Videvučio vėliava ir herbas bei duomenys apie prūsus dievus yra vėlesnio periodo ir atspindi XVI a. istorinę tradiciją.

8. Irašas Videvučio vėliavoje gali būti tiek VI a., tiek XIII a., tiek ir XVI a.

Literatūra

1. **Jurginiš J.** Legendos apie lietuvių kilmę. V., 1971. P. 8.
2. **Kojelavičius A.** Lietuvos istorija. V., 1988. P. 58.
3. **Jurginiš J.** Legendos apie lietuvių kilmę. V., 1971. P. 189.
4. Ten pat, p. 190.
5. Lietuvos TSR istorija. V., 1957. T. 1; Lietuvos TSR istorija. V., 1958; Lietuvos TSR istorija. V., 1985. T. 1.
6. Lietuvių etnogenezė. V., 1987; **Jučas M., Lukšaitė I., Merkys V.** Lietuvos istorija, V., 1988.
7. **Jučas M.** Lietuvos metraščiai. V., 1968. P. 70.
8. **Jurginiš J., A. Kojelavičius** „Lietuvos istorija“ ir jos reikšmė // Kojelavičius A. Lietuvos istorija. V., 1988. P. 24.
9. **Grunau S.** Preussische Chronik. Leipzig, 1876. Bd. I; 1889. Bd. II; 1895. Bd. III. Dékoju N. Veliui, leidusiam pasinaudotи neskelbtu lietuvišku kronikos vertimu.
10. **Yčas J.** Simono Grunau XVI amžiaus kronisto reikalai. (Atspausdinta iš „Švietimo darbo“ Nr. 3—6. 1922 m.). Kaunas, 1922.
11. Ten pat, p. 54—55.
12. **Jurginiš J.** Legendos apie lietuvių kilmę. V., 1971. P. 104.
13. **Иордан.** О происхождении и действиях гетов. Getica. М., 1960.
14. **Казакевич Ю. В.** Нахodka двухпластинчатой фибулы в Литве // Советская археология, 1987. № 9. С. 264—266.
Tas pats, Baltų-hunų genčių ryšių liudininkė// Muziejai ir paminklai. V., 1983, T. 5. P. 59—62.

ВИДЯВУТО — ЛЕГЕНДА ИЛИ ДЕЙСТВИТЕЛЬНОСТЬ?

Резюме

В литовских летописях и прусских хрониках есть так называемая легендная часть, описывающая древнейшую историю края, языческие времена. Многие историки утверждают, что эти легенды не соответствуют действительности, и предлагают их изучать как памятники фольклора, мифологии или как художественную литературу.

Одна из таких легенд рассказывает о прусских князьях Видявуто и его брате Брутено. Эта легенда до нас дошла через прусские хроники XVI в. Очень подробно легенда изложена в хронике Симона Грунау XVI в. Во многих местах он пишет, что использовал хронику XIII в. бискупа Христиана.

Нам для исследуемой проблемы в хронике С. Грунау очень важны II и III трактаты. II отдел II трактата рассказывал о походах племени готов в эпоху великого переселения народов. Далее рассказывается об изгнании готовами и переселении воинов Видевуто и Бритено на землю пруссов. Некоторые излагаемые в начале рассказа С. Грунау факты можно проверить несомненно аутентичным источником VI в. — хроникой Иордана «Гетика», а вторую часть рассказа подтверждают данные археологических исследований. Раскопки на Самбийском полуострове в Калининградской области и раскопки в низовьях Немана позволяют утверждать, что в конце V или в начале VI вв. на эту территорию влилась новая волна переселенцев. Особенно это ощущается в низовьях Немана. В это время здесь меняются места погребальных памятников, появляются новые погребальные обряды, украшения и оружие. В могилах появляется очень много серебра, жертвы коня, фибулы с длинной ножкой со звериной головкой, ритоны с серебряными оковками. Многие находки имеют аналоги только в Причерноморских степях, на среднем Дунае и Скандинавии. Все это свидетельствует о появлении в низовьях Немана дружинных воинов, участвовавших в походах великого переселения народов, делается вывод, что легенда о Видявуте имеет реальную основу.